

OBSAH

Obsah	V
Předmluva	
k českému vydání	XV
Předmluva k anglickému vydání	XXVII
Předmluva ke španělskému vydání	XXIX
Úvod	XXXI

I	PRÁVNÍ POVAHA PENĚŽNÍHO KONTRAKTU	
	DEPOSITUM IRREGULARE	1
1	Předběžné vyjasnění pojmů: půjčka (mutuum a commodatum) a kontrakty depositní	1
	Commodatum	2
	Mutuum	2
	Depositum	4
	Úschova věcí zastupitelných neboli „depositum irregulare“	4
2	Ekonomická a společenská funkce deposit irregulare	6
	Podstatný prvek peněžního deposita irregulare	7
	Následky neplnění základní povinnosti u deposita irregulare	9
	Soudní rozhodnutí uznávající základní právní principy řídicí peněžní smlouvu o depositu irregulare (požadavek stoprocentních rezerv)	11
3	Základní rozdíly mezi smlouvou o depositu irregulare a smlouvou o peněžní půjčce	12
	Rozsah, v jakém se jednotlivými kontrakty převádí vlastnická práva	13
	Základní ekonomické rozdíly mezi oběma kontrakty ...	14
	Základní právní rozdíly mezi oběma kontrakty	17

4	Objevování obecných právních principů ovládajících kontrakt o peněžním depositu irregulare římskými právními experty	20
	Vznik tradičních právních principů podle Mengera, Hayeka a Leoniho	20
	Římská jurisprudence	23
	Kontrakt o depositu irregulare v římském právu	27
II	HISTORICKÉ PŘÍPADY PORUŠOVÁNÍ PRÁVNÍCH PRINCIPŮ SMLOUVY O PENĚŽNÍM DEPOSITU IRREGULARE	37
1	Úvod	38
2	Bankovnictví v Řecku a Římě	41
	Trapezitei čili řečtí bankéři	41
	Bankovnictví v helénistickém světě	51
	Bankovnictví v Římě	53
	Krach banky křesťana Callista	54
	Societates argentariae	56
3	Bankovnictví v pozdním středověku	59
	Oživení depositního bankovnictví ve středomořské Evropě	61
	Kanonický zákaz lichvy a „depositum confessatum“	64
	Bankovnictví ve Florencii ve 14. století	70
	Banka Medicejů	72
	Bankovnictví v Katalánsku ve 14. a 15. století: Taula de Canvi	75
4	Bankovnictví za vlády Karla V. a doktrína salamanské školy	78
	Vývoj bankovnictví v Seville	78
	Salamanská škola a bankovnictví	83
5	Nový pokus o legitimní bankovnictví: Amsterodamská banka. Bankovnictví v 17. a 18. století	97
	Amsterodamská banka	97
	David Hume a Amsterodamská banka	101
	Sir James Steuart, Adam Smith a Amsterodamská banka	103
	Banky Švédska a Anglie	106
	John Law a bankovnictví ve Francii 18. století	109
	Richard Cantillon a podvodné porušování smlouvy o iregulárním depositu	111

III	POKUSY O PRÁVNÍ OBHAJOBU BANKOVNICTVÍ ČÁSTEČNÝCH REZERV	115
1	Úvod	115
2	Proč je nemožné ztotožnit iregulární depositum a půjčku (mutuum)	119
	Kořeny zmatení	119
	Chybná doktrína common law	124
	Doktrína španělského občanského a obchodního zákoníku	127
	Kritika snahy ztotožnit smlouvu o peněžním depositu se smlouvou o půjčce	133
	Odlíšný účel neboli kauza obou smluv	134
	Myšlenka nevysloveného, implicitního souhlasu	139
3	Neadekvátní řešení: nová definice konceptu disponibility	146
4	Iregulární depositum, transakce s doložkou o zpětném odkupu a smlouvy o životním pojištění ..	154
	Transakce s doložkou o zpětném odkupu	156
	Případ smluv o životním pojištění	160
IV	PROCES ÚVĚROVÉ EXPANZE	165
1	Úvod	165
2	Role banky jako skutečného zprostředkovatele ve smlouvě o úvěru	170
3	Role banky ve smlouvě o bankovním depositu	176
4	Účinky toho, že bankéř použije peníze z vkladu na požádanou: případ jednotlivé banky	180
	Kontinentální účetní systém	181
	Účetní praktiky v anglofonním světě	191
	Schopnost tvorby vkladů a úvěrové expanze v případě izolované banky	198
	Případ velmi malé banky	205
	Úvěrová expanze a tvorba vkladů ex nihilo v případě jediné, monopolní banky	207
5	Úvěrová expanze a tvorba nových vkladů celým bankovním systémem	213
	Tvorba úvěrů v systému malých bank	221

6	Několik dalších problémů	227
	Případ, kdy expanzi zahajují všechny banky současně ..	227
	Únik peněžní zásoby z bankovního systému	235
	Udržování rezerv převyšujících povinné minimum	238
	Různé rezervní poměry pro různé typy deposit	239
7	Paralely mezi tvorbou vkladů a emisí nekrytých bankovek	239
8	Proces úvěrové restrikce	250
V	EXPANZE BANKOVNÍHO ÚVĚRU A JEJÍ ÚČINKY NA EKONOMICKÝ SYSTÉM	259
1	Základy teorie kapitálu	260
	Lidské jednání jako sled subjektivních stadií	260
	Kapitál a kapitálové statky	266
	Úroková míra	277
	Struktura výroby	283
	Několik dodatečných problémů	288
	Kritika ukazatelů používaných v národních účtech	298
2	Účinek úvěrové expanze financované předchozím zvýšením dobrovolných úspor na výrobní strukturu	304
	Tři různé projevy procesu dobrovolného spoření	304
	Účetní zobrazení úspor nasměrovaných do úvěrů	306
	Problematika spotřebitelských úvěrů	307
	Účinky dobrovolného spoření na výrobní strukturu	308
	Za prvé: Účinky nového nesouladu zisků mezi jednotlivými výrobními stadii	310
	Za druhé: Účinky poklesu úrokové míry na tržní cenu kapitálových statků	316
	Za třetí: Ricardův efekt	319
	Závěr: vznik nové, kapitálově náročnější výrobní struktury	323
	Teoretické řešení „paradoxu spořivosti“	333
	Případ klesající ekonomiky	334
3	Účinky bankovní úvěrové expanze nekryté růstem úspor: rakouská teorie hospodářského cyklu neboli teorie oběžného úvěru	337
	Účinky úvěrové expanze na výrobní strukturu	338
	Spontánní reakce trhu na úvěrovou expanzi	352

4	Bankovníctví, částečné rezervy a zákon velkých čísel	372
VI	DALŠÍ ÚVAHY O TEORII HOSPODÁŘSKÉHO CYKLU ...	383
1	Proč krize nevznikají v případě, že jsou nové investice financovány reálnými úsporami (a tedy nikoli úvěrovou expanzí)	384
2	Možnost odložení vzniku krize: teoretické objasnění stagflačního procesu	386
3	Spotřební úvěr a teorie cyklů	392
4	Sebezničující podstata umělých konjunktur způsobených úvěrovou expanzí: teorie „vynucených úspor“	395
5	Ztracený kapitál, nevyužitá kapacita a špatné investice výrobních zdrojů	399
6	Úvěrová expanze jako příčina rozsáhlé nezaměstnanosti	403
7	Národní účetnictví neumí zohlednit různá stadia hospodářského cyklu	404
8	Podnikání a teorie hospodářského cyklu	407
9	Politika stabilizace všeobecné cenové hladiny a její destabilizující důsledky na ekonomiku	410
10	Jak se vyhnout hospodářskému cyklu: prevence a zotavení z ekonomické krize	418
11	Teorie hospodářského cyklu a nevyužitě zdroje: jejich úloha v úvodním stadiu konjunktury .	426
12	Nutné omezení úvěrů ve fázi recese: kritika teorie „sekundární deprese“	430
13	„Maniodepresivní“ ekonomika: utlumení podnikatelského ducha a další negativní důsledky opakujících se hospodářských cyklů na tržní ekonomiku	441

14	Vliv ekonomických fluktuací na trhy cenných papírů	444
15	Vlivy hospodářského cyklu na bankovní sektor ...	451
16	Marx, Hayek a názor, že hospodářské krize jsou nedílnou součástí tržních ekonomik	453
17	Dvě další úvahy	459
18	Empirický důkaz pro teorii cyklů	461
	Hospodářské cykly před průmyslovou revolucí	464
	Hospodářské cykly od průmyslové revoluce	467
	Bouřlivá dvacátá léta a velká deprese 1929	471
	Hospodářské recese konce sedmdesátých a začátku devadesátých let 20. století	478
	Empirické testování rakouské teorie hospodářského cyklu	484
	Závěr	488
VII KRITIKA MONETARISTICKÝCH A KEYNESIÁNSKÝCH TEORIÍ		493
1	Úvod	494
2	Kritika monetarismu	496
	Mýtický koncept kapitálu	496
	Rakouská kritika Clarka a Knighta	502
	Kritika mechanistické monetaristické verze kvantitativní teorie peněz	506
	Stručná poznámka k teorii racionálních očekávání	519
3	Kritika keynesiánské ekonomie	526
	Sayův zákon trhů	528
	Tři Keynesovy argumenty ohledně úvěrové expanze ...	530
	Keynesiánská analýza jako speciální teorie	537
	Takzvaná mezní efektivnost kapitálu	539
	Keynesova kritika Misesa a Hayeka	541
	Kritika keynesiánského multiplikátoru	542
	Kritika principu „akcelératoru“	549
4	Marxistická tradice a rakouská teorie hospodářských cyklů. Neoricardiánská revoluce a spor o zpětný přechod	555

5	Závěr	560
6	Dodatek o životních pojišťovnách a dalších nebankovních finančních zprostředkovatelích	568
	Životní pojišťovny jako skuteční finanční zprostředkovatelé	570
	Odkupní hodnoty a nabídka peněz	575
	Úpadek tradičních principů životního pojištění	577
	Další skuteční finanční zprostředkovatelé: vzájemné fondy a holdingové a investiční společnosti	580
	Specifické komentáře k pojištění úvěrů	582
VIII TEORIE CENTRÁLNÍHO A SVOBODNÉHO BANKOVNICTVÍ		
		585
1	Kritická analýza bankovní školy	586
	Bankovní a měnový pohled a salamanská škola	587
	Odpověď anglicky mluvícího světa na názory o bankovních penězích	597
	Rozpor mezi měnovou školou a bankovní školou	607
2	Diskuse mezi obhájci centrálního bankovníctví a zastánci svobodného bankovníctví	614
	Argumenty Parnella ve prospěch svobodného bankovníctví a odpovědi McCullocha a Longfielda ...	615
	Klamný začátek sporu mezi centrálním a svobodným bankovníctvím	617
	Obhajoba centrální banky	619
	Postoj teoretiků měnové školy, kteří obhajovali systém svobodného bankovníctví	623
3	„Teorém nemožnosti socialismu“ a jeho aplikace na centrální banku	631
	Teorie nemožnosti koordinace společnosti založené na institucionálním nátlaku nebo na porušování tradičních právních principů	634
	Aplikace teorému nemožnosti socialismu na centrální banku a bankovní systém s částečnými rezervami ...	635
	Závěr: selhání bankovní legislativy	655
4	Kritický pohled na moderní školu svobodného bankovníctví s částečnými rezervami	659
	Chybný základ analýzy: poptávka po fiduciárních prostředcích jako exogenní proměnná	663

Možnost jednostranného spuštění úvěrové expanze systémem svobodného bankovníctví s částečnými rezervami	669
Teorie „monetární rovnováhy“ ve svobodném bankov- nictví spočívá výhradně na makroekonomické analýze	673
Záměna konceptu úspor s konceptem poptávky po penězích	678
Problémy historických ilustrací systémů svobodného bankovníctví	685
Neznalost právních argumentů	690
5 Závěr: falešná diskuse mezi obhájci centrálního bankovníctví a obhájci svobodného bankovníctví s částečnými rezervami	697
IX NÁVRH BANKOVNÍ REFORMY: TEORIE POŽADAVKU STOPROCENTNÍCH REZERV	699
1 Historie moderních teorií podporujících požadavek stoprocentních rezerv	700
Návrh Ludwiga von Misesa	700
Friedrich A. Hayek a návrh požadavku stoprocentních rezerv	707
Murray N. Rothbard a jeho návrh čistého zlatého standardu s požadavkem stoprocentních rezerv	710
Maurice Allais a evropská obhajoba požadavku stoprocentních rezerv	713
Tradiční podpora požadavku stoprocentních rezerv starou chicagskou školou	715
2 Náš návrh bankovní reformy	720
Úplná svoboda výběru měny	721
Úplně svobodný bankovní systém	724
Povinnost všech subjektů v systému svobodného bankovníctví dodržovat tradiční právní pravidla a principy, zvláště požadavek stoprocentních rezerv pro vklady na vyžádání	726
Jak by vypadal finanční a bankovní systém v plně svobodné společnosti?	727
3 Analýza výhod navrženého systému	729
4 Odpovědi na možné námitky proti našemu návrhu peněžní reformy	744

5	Ekonomická analýza procesu reformy a přechodu k navrhovanému peněžnímu a bankovnímu systému	770
	Několik základních strategických principů	771
	Fáze reformy finančního a bankovního systému	772
	Důležitost třetí a následujících fází reformy: nabízející se možnosti splacení státního dluhu nebo závazků z důchodového zabezpečení	774
	Aplikace teorie bankovní a finanční reformy na Evropskou měnovou unii a budování finančního sektoru v ekonomikách bývalého východního bloku	784
6	Závěr: bankovní systém svobodné společnosti	788
	Sto let rakouské teorie peněz	795
	Bibliografie	801
	Věcný rejstřík	849
	Jmenný rejstřík	860